

vpl. Pyhäjärvi

Maanantai 26.8.2019

Pyhäjärveläisyyden vaalija - Karjalan puolustaja

N:o 8 • 64. vuosikerta

KUVA SEIJA HIRVIKOSKI

Sadonkorjuu lähestyy. Viipurinläänin Pyhäjärven puvussa ruistähkystä ottaa mittaa Asta Schoeman.

Rukkiella rutina

Ensimmäisten tähkien ilmestymisestä tiedettiin Pyhäjärvellä laskea sadonkorjuuaika.

*Tähkä siel, toine teäl:
seitsemä viikkuo uutisie;
Hielme seil, toine teäl:
viis viikkuo uutisie.*

Kesän kiireisiä töitä lueteltiin Pyhäjärvellä näin:

*Kolme on kiirettä kesäl:
yks o heinällä helinä,
toine rukkiella rutina,
kolmas kauran kahina.*

Tässä numerossa:

Lahjoitusmaatalon-
poikien muistomerkin
korjaustalkoot
s. 2–3

Äikiät Huittisissa
s. 5

Pyhäjärveläisjuurisia
Kalevan kisoissa
s. 6

Evakkomatka
koululaisen silmin
s. 7

Dna kertoo
pyhäjärveläisistä
s. 8

Konevitssan kunnostus
on valmistunut
s. 10

Ikimuistoinen
kotikylämatka
s. 11

Kesätalkoissa Kirkkoaholla

KUVA YRJÖ INKINEN

s. 2

Konevitsassa loistaa kulta

KUVA ARNO JUUTILAINEN

Lahjoitusmaatalon-
poikien muistomerkin
portaiden kunnostus
oli kesätalkoiden
kohteena. Kasvillisuus
oli vallannut portaat
melko kattavasti, joten
työ alkoi nurmen ja
maakerroksen
poistolla.

Pääkirjoitus

Tulevan suunnittelua

□ Pertti Hakanen

SADONKORJUUAIKA on parhaimmillaan. Traktoreita ja leikkuupuimureita on liikkeellä nyt näillä viikoilla tavallista enemmän, monen mielestä liiankin kanssa, liikennettä hidastamassa. Muistutan kuitenkin meitä kaikkia, että siinä tehdään työtä meidän jokaisen elintarvike- ja huoltovarmuuden turvaamiseksi.

Sadonkorjuu on paljon muutakin kuin pelloilta kerättävä viljasato. Puutarhoissa on ahkeroitu marjojen säilömisen kanssa ja pian koittaa juurikasmaiden eri lajien nosto talveksi kellarin uumeniin. Metsissä luonnonvaraiset marjat ja sienet odottavat osin vielä kerääjäänsä.

Monesti pohdinkin sitä, miten suuri sato ravintoarvoltaan ja määrältään mitattuna jää talven pakasten alle metsiin. Olisiko tämäkin asia nostettava osaksi yhteiskunnassa käytävää ilmastokeskustelua? Joidenkin mielestä päivittäinen arviointi milloin minkäkin kokonaisuuden merkityksestä osana ilmastomuutosta on jo ilmastoahdistusta. Eiköhän meillä useammalla tässäkin se kuuluisa arkijärki auta toimimaan oikealla tavalla – metsiin vain marjoja ja sieniä keräämään omiksi tarpeiksi ja miksei myös jollekulle toiselle, joka itse syystä tai toisesta ei metsään pääse.

TÄLTÄ KESÄLTÄ alkavat olla myös pitäjäjuhlat eli kihut vähiinpäin pidettynä, niinkuin meidänkin Vpl. Pyhäjärvi-juhlamme Huittisissa. Juhlamme olivat loistavat monella eri tavalla arvioiden. Kiitos vielä kerran kaikille juhla järjestelyissä mukana olleille, juhlatomikunnan pj. Heikille sekä yleisölle – Teitä oli juhlapäivässämme mukana runsaasti.

Olen tänäkin kesänä osallistunut useimpiin kihuihin. Kuitenkin nämä omat kihut ovat aina itselle ne merkityksellisimmät. Niissä elää niin tunteella sitä omaa ja suvun historiaa ja kokee sen, miten saa olla osana sukupolvien ketjussa juuri sillä hetkellä ja myös siirtämässä viestikapulaa kohti tulevaisuutta.

Ensi kesänä Pyhäjärvi-juhlamme vietetään Helsingissä, Karjalatalolla. Odotan myös sinne meitä juhlijoita runsaasti, onhan juhlapaikka meidän yhteinen heimotalomme. Säätiömme hallitus kokoontui kulu-neella viikolla ja teimme tuleville vuosille suunnitelmaa juhliemme paikkakunnista.

YHDEN MERKITTÄVÄN päätöksen teimme vuoden 2022 osalta: järjestämme kihut Karjalassa Pyhäjärvellä, nykyisessä Plodovojen kunnassa. Tuolloin tulee kuluneeksi viisi vuotta edellisistä juhlistamme siellä – juhlamme onnistuivat silloin hyvin ja saamamme kokemus järjestelyistä kannustaa järjestämään juhlat siellä uudelleen näinkin pian.

Matkoillani käyn aina tervehtimässä Plodovojen kunnanjohtajaa **Olga Viktori Kustovaa** ja hän kysyy aina keskustellessamme, koska ”praasniekkaa” järjestäisimme yhdessä. Pyrimme järjestämään juhla viikonlopun yhteyteen myös jotakin muutakin ohjelmaa Kirkkoaholle; aika näyttää, miten saamme ajatuksista toteutuksia. Halusimme tästä siksi näin hyvissä ajoin kertoa avoimesti, että useammat meistä ehtivät miettiä läheistensä kanssa matkaa juuri tuolloin kotiseudulle. Elämää on elettäväksi vielä lähes kolme vuotta ennen tuota kesää 2022, mutta ennakkoon tämä tieto helpottaa varmasti monen matkasuunnitelmia.

PITÄJÄLEHTEMME on uuden päätoimittaja Tean käsissä hyvin toteuttanut tärkeitä kulttuurillista tarkoitustaan ja toiminut myös laajana tiedotuskanavana. Toimitusneuvosto katsoo Tean kanssa syksyn aikana, mitä muutoksia tai kohennuksia toteutus kaipaisi, maltillisesti kuitenkin. Joitain pieniä lehtikohtaisia kivoja piristeitä varmasti olettekin jo huomanneet. Jos teillä on joitakin toiveita lehden suhteen, voitte niitä laittaa meille tulemaan vaikkapa postilla tai puhelimellakin sopii rimpauttaa kuulumiset.

Lopuksi totean – muualla lehdessä laajemmin kerrotusta talkoomatkastamme Pyhäjärvelle – vain yhden pienen, mutta mieleenpainuvan ajatuksen, joka siivittää uskomaan, että tulevatkin sukupolvet tulevat perinteistä huolehtimaan. Poikani Lari pohti talkoomatkalle lähtiessään: ”On mukava lähteä mukaan, kun pystyy tekemään jotakin sellaista, jolla on isompi merkitys kuin pelkästään se, mitä näkee kättensä työn tuloksena.”

Hyvää alkavaa syksyä Teille jokaiselle läheisineen.

Kesätalkoot Kirkkoaholla

KUVAT PERTTI HAKANEN

Maan kuorinnan jälkeen porraskiviä täydennettiin ennen valutöiden aloittamista.

□ Markku Pärssinen

Viime vuosien aikana on tullut tavaksi tullut kunnostaa Pyhäjärvelä olevia suomalaisia muistomerkkejä Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön toimesta. Ensimmäiset kunnostukset tehtiin jo 1990 alkupuolella ja sen jälkeen eräät kohteet on ehditty jo rakentaa uudestaan.

Lahjoitusmaatalonpoikien muistomerkki pystytettiin vuonna 1936 kunnioittamaan esi-isiemme sitkeää uurastamista tiluksillaan ja vihdoinkin vapautumista it-senäisiksi talonpojiksi kartanonherrojen ropottityön ikeestä ym. nöyrytyksistä.

Paasi on Pyhäjärven kirkkoaholla, parhaalla paikalla, korkealla kummalla. Rakennusvaiheessa muistomerkkiin kerättiin luonnonkiviä jokaiselta Pyhäjärven lahjoitusmaatalan pelloilta, symbolisena eleenä yhtenäisyydestä ja kaikkia tilallisia kolme

vuosisataa piinanneesta pakkotyöstä.

Vuonna 1998 Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö korjasi varsinaisen Lahjoitusmaatalonpoikien muistomerkkin ja palautti muistomerkkin kylkeen alkuperäisen korokuvan kopion sekä pat-saan tarkoituksesta kertovan laatan. Työ oli silloin mittava, ajan hammaas ja vandalismi olivat tehneet tehtävänsä viiden vuosikymmenen aikana.

Kotiseutumatkojen yhteydessä muistomerkkin äärellä on kokoonnuttu kymmeniä kertoja eri kokoonpanoissa ja kaksissa Pyhäjärvi-juhlissa muistomerkkin ympäristö on tarjonnut oivallisen kulissin.

Vpl. Pyhäjärvisäätiön hallinto valitsi tämän vuoden talkoourakan kohteeksi muistomerkkin rappusten entisöinnin. Alkuperäisten rappusten ylimmät askelmat oli puhdistettu näkyviin aiemmin ja pieniä korjauksia oli tehty muutamiin kohtiin. Portaiden alaosa oli mullan ja ruohikon peittämä eikä askelmia juurikaan erottanut.

Reipas talkooporukka löytyi helposti

Restauration suunnittelu-työ aloitettiin jo muutama kuukausi aiemmin kotiseutukäyntien yhteydessä ja hallituksen kokouksissa. Reippaan talkooporukan koostaminen ei ollut vaikeaa. Edellytyksenä oli paitsi kokemus rakennus- ja kaivuutöistä, niin myös valmius reagoida muuttuviin olosuhteisiin ja tarttua lapion varteen.

Huittisten **Yrjö Inkinen** valmisteli rakennusmateriaalien ja tarvikkeiden hankinnan sekä haastoi töihin mukaan rakennusalan ammattilaisen **Aimo Äikiän**.

Säätiön hallituksen puheenjohtaja **Pertti Hakanen** toimi valmisteluvaiheen ja varsinaisen talkoomatkan työnjohtajana ja huoltopäällikkönä. Hakasen perheen pojat, **Lari** ja **Lenni**, saivat tehtäviä, joissa tarvittiin vikelyyttä ja vauhtia mm. veden ja rakennustarvikkeiden hankintamatkoilla, mutta myös kaivamisessa ja betonitöissä.

Kopalaisen Riston panos oli merkittävä, kun paikan päällä tehtiin rakenne-suunnittelua ja betonitöitä. Samoissa tehtävissä hääri **Mauri Hauhia**. Kätevyttä ja taiteellista näkemystä korjaamisessa tarvitaan aina, sitä porukkaan toi **Hanna Posti-Ahokas** Haminaasta. Ja olinhan siellä minäkin, lapionvarressa, ympäristöä siistimässä ja vähän muussakin.

Vanhat portaat korjattiin pieteetillä

Aivan aluksi portaiden päältä poistettiin maakerros ja kerättiin jälleen kerran tuhansia lasinsiruja ynnä muut roskaa. Siinä vaiheessa päädyttiin lopullisesti toteuttamismalliin, jossa vanhoja portaita korjataan pieteetillä, eikä rakenneta uusia portaita. Näin tasapaino vanhan muistomerkkin, portaiden ja ympäristön kanssa säilyi harmonisena.

Portaiden alkuperäinen laasti oli rapautunut ja porraskiviä puuttui sieltä täältä. Täydennyskivet

Markku Pärssinen ja Hanna Posti-Ahokas muuraavat Kiikan kotipelloilta tuodun kiven muistomerkkiin.

Hanna Posti-Ahokas kirjailee kosteaan muurauslaastiin korjausvuoden.

KUVAT YRJÖ INKINEN

Talkooporukka takaa vasemmalta Lenni ja Lari Hakanen, Risto Kopalainen ja Aimo Äikiä. Edessä Pertti Hakanen (vas.), Hanna Posti-Ahokas, Mauri Hauhia, Markku Pärssinen ja Yrjö Inkinen.

kannettiin lähimaastosta, sekin työ tehtiin ympäristöä ja historiallista paikkaa kunnioittaen. Myös muistomerkin jalustaa korjattiin, löytyipä sieltä sopiva aukko Kiikan Kallioniemestä mukana tuodulle luonnonkivelle, esi-isien työtä kunnioittamaan. Sen muurasimme muistomerkkiin yhdessä Hannan kanssa aiempia rakentajia ja erityisesti Erkki-isää ja äijää muistellen. Sanomattakin lienee selvää, että kaikki portailta poistettu maa-aines maisemoitiin näkymättömiin. Roskaa

toimitettiin jätehuoltoon muutama säkillinen. Rakennustyötä helpotti se, että tarvikkeita saa nykyisin lähikaupasta Plo-dovojesta. Valmisbetonia hankittiin yli 50 säkillistä ja siitä sekoitettiin miesvoimin kottikärryissä yli 600 litraa betonia por-raskivien liimaamiseen ja tasaukseen.

Kirkkoahon maisema kuin silloin ennen

Rakentamisen ohessa koko Kirkkoaho ja tien varsi niitettiin heinistä ja puun-

taimista avoimeksi. Haluamme pitää Kirkkoahon maiseman avoimena ja sellaisena, että tietä pitkin ohikulkeville ja hautausmaalle saapuville kenttä ja muistopaasi näkyvät sellaisina kuin ne olivat ”ennen sotia”. Talkootunteja kertyi kaikkine suunnittelu-, valmistelu ja toteutustöineen noin 300 ja sen lisäksi matka-aikaa yhteensä noin 100 tuntia. Työ tehtiin mahapalkalla, näin on toimitu ennenkin. Tälläkin kerralla korjaus-työstä kerrottiin etukäteen

paikalliselle hallinnolle ja vielä ennen poistumista lopputulos esiteltiin heille. Sikäläinen johtoporras toivotti meidät ja muut suomalaiset tervetulleeksi tekemään yhteistyötä eri asioiden merkeissä ja viettämään juhlia, yhteisellä maalla.

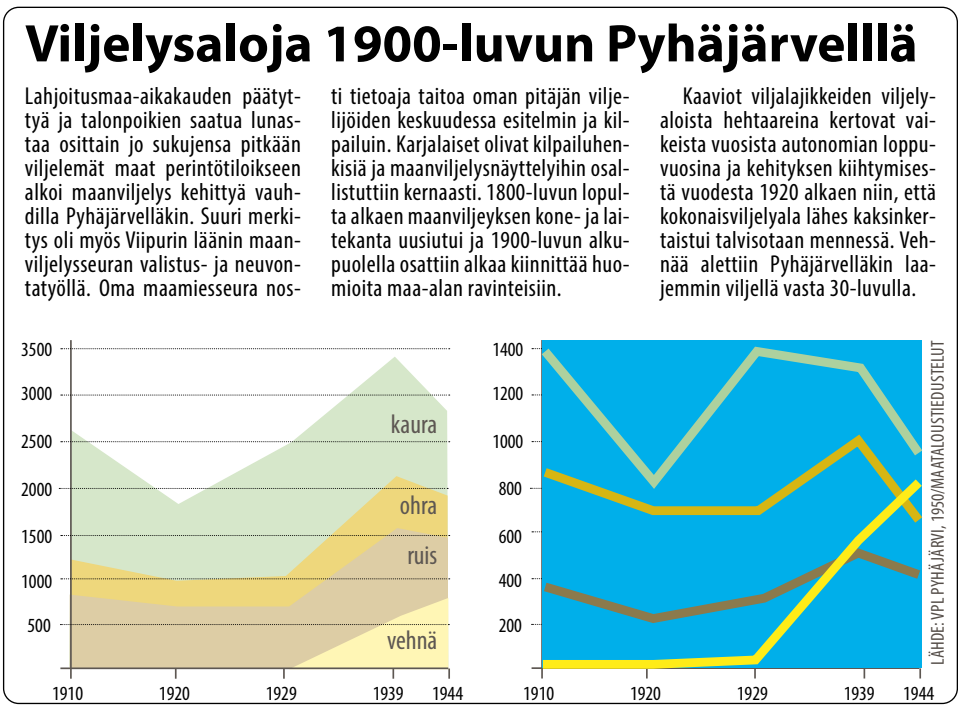
Kalle Päättalon syntymän 100-vuotisjuhlavuoden merkissä sallinette tällä kertaa rakennusteknisiin yksityiskohtiin menevän kuvauksen!

Hakasten nuoret miehet porrasta tasoittamassa.

Lopuksi kokosimme vielä kivistä sivummalle uuden nuotiopaikan, vinkiksi paikallisille nuotiolla istujille. Toivomme, että portaan edusta pysyisi vapaana.

Suruviestit

Rakkaamme
Rakennusmestari

Valto Antero Pärssinen

s. 6.12.1938 Pyhäjärvi Vpl.
k. 26.6.2019 Helsinki

*Rakensit hyvän elämän
itsellesi ja perheellesi.
Muutit pilvenpiirtäjään,
jossa valot palavat,
päivät ja yöt,
että aina näkisimme,
missä olet.*

**Maikku
Antti, Kirsikka, Veera ja Iiris
Matti, Mari ja Antto
muut sukulaiset ja ystävät**

Siunaus toimitettu 20.7.2019 läheisten läsnäollessa.
Lämmin kiitos osanotosta.

Kirkon Sanoma

Erilaiset puut

□ Silja Forsberg

Kesämökin pihlajapuussa ei näy marjan marjaa, sen sijaan kuusi on tuiki täynnä käpyjä. Niin eri tavoin puut käyttäytyvät eri kesinä. Onkohan meidän laitamme samoin? Joskus saamme aikaan paljon ja hyödyllistä. Toisinaan on tyhjäkäyntiä. Meitä kehoitetaan Raamatussa hakeutumaan todellisen viinitarhurin hoitoon, uskon ja toivon keskukseen. Emme voi puristaa itsestämme enempää, kuin mitä olemme saaneet. Ja se, mitä olemme saaneet,

riippuu siitä, mitä olemme hakenneet. Elämän sisäinen rikkaus ja voima eivät ole meidän vallassamme. Mitä Vapahtaja sanoikaan puhuessaan viinipuusta ja sen oksista: "Pysykää minussa, niin minä pysyn teissä." Moni odottaa ystävällistä ja rohkaisevaa sanaa tai ihmistä, joka kuuntelisi, mitä hänellä on kerrottavana, kenties raskaitakin asioita. Lähimmäisen kohtaaminen ja hänen asioidensa kuunteleminen on arvokasta. Se on

meidän tärkeä mahdollisuutemme tuottaa "viinipuun hedelmää". Jeesus sanoi: "Minun käskyni on tämä: rakastakaa toisianne, niin kuin minä olen rakastanut teitä." Ja Vapahtaja jatkaa vielä: "Ette te valinneet minua, vaan minä valitsin teidät, ja minun tahtoni on, että te lähdette liikkeelle ja tuotatte hedelmää, sitä hedelmää, joka pysyy (Joh.15:16).

Valto Pärssinen 1938–2019

Talojen ja hyvän elämän rakentaja

□ Kirsikka Kaila

Rakennusmestari **Valto Antero Pärssinen** menehtyi kotonaan Helsingissä 26.6.2019. Hän oli edellisellä viikolla kotiutunut sairaalasta, jossa häntä oli hoidettu sydämen vajaatoiminnan takia. Viimeisiksi jääneet päivänsä ennen sydämen lopullista ja äkillistä pettämistä hän sai viettää läheisten parissa kotioiloissa juhannuksesta, vieraista ja parvekekahveista nauttien.

Valto Pärssinen syntyi 6.12.1938 Viipurin läänin Pyhäjärvellä maanviljelijäperheeseen **Anton** (1913-1968) ja **Tyyne** (1914-1998, o.s. Orpana) **Pärssisen** esikoiseksi. Evakkomatkoilla sekä vuonna 1939 että lopullisen Karjalasta lähdön jälkeen kesäkuussa 1944 määränpääksi tuli Alavus.

Useiden muuttojen jälkeen perhe pääsi lopulta asettumaan pysyvästi aloilleen vuonna 1949, kun Anton Pärssisen vanhemmat **Antti** ja **Katri** (o.s. Hietanen) **Pärssinen** lunastivat Kiikan Raukonkylässä sijaitsevan Kallio-

mäki-nimisen tilan. Valton isä Anton rakensi tilalle talon kodiksi perheelleen, joka oli evakkotaipaleen aikana vuonna 1946 täydentynyt toisella pojalla (**Pentti Pärssinen**, 1946-2013). Tilalle rakennettiin myös muut tarvittavat rakennukset, ja perheen elinkeinona säilyi maanviljelys.

Oman elämän peruskivet

Kansakoulun jälkeen Valto Pärssinen opiskeli Tyrvään mieskotitellisuuskoulussa. Tulevaisuus maanviljelijänä ei kuitenkaan tuntunut hänestä omalta ja hän muutti Tampereelle, jossa kävi teollisuusvartijakoulun. Vuonna 1958 kutsui Porin prikaati. Niinisalossa ja Hämeenlinnassa käydyn armeijan jälkeen hän muutti teollisuusvartijan töiden perässä Porin.

Porissa vietetyt vuodet muodostuivat erityisen merkittäviksi, sillä sieltä hän löysi elämänsä rakkaudet: merkonomi, farmasian opiskelija **Marjatta Koiviston**, josta oli tuleva hänen vaimonsa, sekä rakentamisen.

Kun suunta elämälle oli löytynyt, oli helppo edetä nopeasti: vuonna 1966 valmistuminen rakennusmestariksi Porin teknillisen oppilaitoksen talonrakennuslinjalta ja muutto Helsinkiin Polar-Rakennus Oy:n palvelukseen, vuonna 1967 kihlautuminen, 2.6.1968 häät ja seuraavana vuonna muutto ensimmäiseen omaan ja Marjatan kanssa yhteiseen asuntoon Espoon Viherlaaksoon.

Vuonna 1970 syntyi ensimmäinen lapsi Antti, ja vuonna 1974 kuopus Matti.

Polarin työpäällikkö

Valto Pärssisen ahkeruus sekä kyvyt rakentajana ja johtajana huomattiin pian Polarilla. Hän aloitti työt nuorempana mestarina, mutta eteni nopeasti vanhemmaksi mestariksi ja edelleen vastaavaksi mestariksi. Vanhempana mestarina hän työskenteli esimerkiksi Hakaniemen Ympyrätalon ja Hotelli Kalastajatorpan työmailla, ja vastaavana mestarina valmistuivat muun muassa Asunto Oy Sato-Pasila (josta löytyi toinen ja samalla viimeinen oma koti), Itäkeskuksen City-Market, Tapiolan Sokos ja Rantasipi Airport-hotelli.

Osaaminen rakentajana sekä luontaiset johtaja- ja projektinhallintaominaisuudet veivät hänet pian työpäälliköksi eli henkilökohtaiseen kokonaisvastuuseen johtamistaan rakennusprojekteista.

Työpäällikkönä hän oli täysin elementissään ja viihtyi tehtävässä työuransa loppuun asti vastaten lukuisista Polarin rakennuskohteista pääkaupunkiseudulla.

Projekteista suurin oli SOK:n Ässäkeskus Vallilassa ja tunnetuimpia vuoden 1995 ETYK-kokouksen tapahtumapaikaksi Katajanokalle rakennettu Marina Congress Center eli "ETYK-palatsi" sekä vuonna 1982 valmistunut Kampin Graniittitalo.

Matkoja, urheilua ja diakuvia

Vastapainona työlle toimi perhe ja kotimaatilan hoitamiseen osallistuminen. Viikonloppuisin ja lomilla perheen suuntana olikin usein Kiikka, mutta myös muita matkoja ehdittiin tehdä: ensin koko perheenä Suomessa ja Euroopassa autoillen ja myöhemmin Marjatan kanssa kahdestaan pidemmälle lentäen. Myös Pyhäjärven synnyinseuduilla ja lapsuuden kotitalon raunioilla päästiin käymään kaksi kertaa.

Myös urheilulla oli aina paikka kilpailuhenkisen ja aina parhaaseen mahdolliseen suoritukseen tähtäävän Valto Pärssisen elämässä. Lapsuudessa aloitettu hiihto pysyi harrastuksena myös Helsingissä, mutta mäkihyppy jäi Kiikkaan Karasvuoren hyppymäkeen. Työkavereiden kanssa Helsingissä aloitettiin juoksuharrastus, tietysti tavoitteellisesti: tuloksena useita Pääkaupunkijuoksua paranevine aikoinen. Valto Pärssinen oli läpi elämänsä myös innokas penkkiurheilija, joka jaksoi jännittää ja analysoida suomalaisurheilijoiden suorituksia tv-ruudun äärellä ja monesti myös Olympiastadionin katsomossa.

Urheilun lisäksi Valto Pärssinen harrasti diakuvausta. Hän otti ja jätti jälkeensä dioja yhteensä 25 000 kappaletta, suurin osa työprojekteista, mutta paljon myös perhetapah- tumista ja matkoilta. Hän oli myös innokas diojen

näyttäjä ja niistä kertoja. Pasilan kotiin olivat aina tervetulleita perheenjäsenet, muut sukulaiset ja ystävät ja usein kahvien jälkeen päädyttiin diahuoneeseen Valton juuri kyseiseen tilanteeseen kyseiselle porukalle yhdessä Marjatan kanssa valitsemien diojen ja tarinoiden pariin.

Läheisten lisäksi hänelle olivat tärkeitä myös muut sukulaissuhteet ja omat juuret sekä Karjalassa että Kiikassa. Näitä hän vaali muun muassa aktiivisella osallistumisella sukutapaamisiin kuten esimerkiksi Pärssisten sukuseuran tapahtumiin. Hän arvosti suuresti myös ahkeruutta ja koulutusta. Suuria ylpeydenaiheita olivatkin molempien poikien tohtorinväitöskirjat. Hän oli myös hyvin tyytyväinen, kun sai aina vappuisin liikkua ylioppilasvaimon rinnalla.

Aikaa lastenlapsille ja ikäennätys

Viimeisten reilun kymmenen vuoden aikana Valto Pärssinen sai elämänsä myös lastenlapset: Anton (2008), Veeran (2011) ja Iiriksen (2013). Myös he olivat aina tervetulleita Pasilaan, ja Ukilta löytyi heille aina paitsi "Ukin suklaata" niin myös aikaa, vaikka hän vielä eläkeiässäkin hoiti aktiivisesti Kiikan tilan asioita ja toimi taloyhtiön hallituksen puheenjohtajana.

Valto Pärssinen eli elämän, joka täytti hänen toiveensa. Mitä ikään tuli, se jopa ylitti hänen

odotuksensa, sillä hän oli omien sanojensa mukaan sukunsa ensimmäinen yli 80-vuotiaaksi elänyt mies. Ennätys, jonka hän otti vastaan tyytyväisenä ja ylpeydellä, mutta kuitenkin pilke silmäkulmassaan.

Saavutusta kelpasi juhlistaa hänen viimeisiksi jääneissä syntymäpäiväjuhlissaan viime itsenäisyyspäivänä. Juhlat olivat sankarin näköiset ja arvoiset: hyvää ruokaa ja juomaa, paljon kahvia, paikalla itse rakennetussa ja hoidetussa talossa lähimmät sukulaiset ja ystävät sekä huipennuksena sankarin toivekappaleita hänen lempisoittimellaan saksofonilla esitettyinä. Karjalan kunnailla oli itse- oikeutetusti soittolistalla, samoin hänen kaikkien aikojen suosikkikappaleensa Satumaa.

Nyt Valto Pärssinen lepää Malmin hautausmaalla Karjalan kotitalalta tuodun hiekan alla.

*Aavan meren tuolla puolen
jossakin on maa,
Missä onnen kaukorantaan
laine liplattaa.
Missä kukat kauneimmat
luo aina loistettaan,
Siellä huolet huomisen voi
jäädä unholaan.
Oi jospa kerran sinne satu-
maahan käydä vois,
Niin sieltä koskaan lähtisi en
linnun lailla pois.
Vaan siivetön en voi len-
tää vanki olen maan,
Vain aatoksen mi kauas
entää sinne käydä saan.*

Satumaa
(Unto Mononen)

Suomi säilyy sydämessä

Mirja Gröttum on asunut Norjassa jo yli 50 vuoden ajan, mutta Suomi ja Karjala eivät ole unohtuneet.

–Käytän Pyhäjärven pukuni aina, kun on siihen tilaisuus, kertoo **Mirja Gröttum (o.s. Lappalainen)**. Tilaisuuksia on Norjassa usein, sillä täällä käytetään kansallispukua paljon, lisää Mirja..

–Karjalaisten juurien merkitys on minulle tärkeä. Niitä vaalin ja pidän niistä kiinni. Olen syntynyt Karjalassa, passissanikin on syntymäpaikakseni merkitty Pyhäjärvi Vpl. Ensimmäinen kieleni oli pyhäjärven murre. Karjalaniirakat, lanttulaatikko jne. ovat ruokalistalla.

–On ilo aina tulla Suomeen ja tavata läheiset henkilöt siellä. Ikävä on, jos Suomessa on jotain surua tai iloa, eikä pääse mukaan! Molemmat lapseni ovat aina olleet kiinnostuneita ja ihastuneita juuriinsa Suomessa ja molemmat puhuvat suomea niin, että myös heillä kosketus

Mirja tärkeässä paikassa Huittisissa kesällä 2019.

maahan ja ihmisiin on lämmin. Tytär laittaa myös makoisat Karjalan piirakat!

Juuret Alakylässä

Yhteydet sukulaisiin ja pariin nuoruuden ystävään ovat hyvät ja edelleen tärkeät. Tänä kesänä Mirja vierailikin jälleen Suomessa ja juhlisti merkivuottaan muun muassa käymällä Huittisten kirkossa katsomassa synnyinpitäjänsä Vpl. Pyhäjärven kirkon alttaritaulua.

Mirja Lappalainen syntyi talvisodan alla 1939 **Siiri o.s. Pärssisen ja Eelis Lappalaisen** perheeseen Pyhäjärven Alakylässä. Siiri-äiti oli syntyisin Pyhäjärven Pöhlön kylästä. Isä oli sodassa, kun äiti, noin kolmen kuukauden vanha Mirja ja puolitoistavuotias isoveljensä Kalevi joutuivat lähtemään evakkoon.

–Myöhemmin tuli perheeseemme siskot Eila ja Liisa ja kuopus Mauri-veli. Asumme evakkomatalla ja myöhemmin monessa paikassa, Alavudella, Helsingissä, Keuruulla. Lopuksi päädyimme Jyväskylään jossa aloitin kouluni. Sieltä

muutimme silloiseen Karkkuun, nykyisin Sastamala, jonne perheeni asettui asumaan uudelle kotipaikakunnalle. Menin silloin kolmannelle luokalle Heinoon kansakoulussa ja ylioppilaaksi pääsin Tyrvään Yhteislyseosta.

Rakkaus vei Norjaan

Opiskeluaikana Mirja tapasi tulevan miehensä, norjalaisen **Arnlot Gröttumin**. Mirja muutti miehensä kotimaahan Höylandetiin Keski-Norjaan, jossa hän teki työuransa opettajana.

–Olin peruskoulussa opettajana 36 vuoden ajan. Työ koulussa nuorten parissa oli innostavaa ja mielenkiintoista. Eläkkeellä olen nyt jo ollut pitkään.

–Arnlotin kanssa meillä on viisi lastenlasta. Heidän kanssa touhuaminen tuo iloa. Lasten kanssa oleminen on viime aikoina myös johtanut toimintaan uusien maahanmuuttajanuorten kanssa; annan heille ”läksyäpua”.

Mirja Gröttum on norjalaiseen tapaan ulkoilmaihminen.

–Norjan kaunis luonto

KUVAT TIMO LAPPALAINEN

innoittaa harrastamaan liikuntaa kaikkina vuodenaikoina: patikkaretkiä luontoon, vuorille, marjastamista, kalastamista, jne. Lukeminen antaa myös eläkepäiviin ohjelmaa, jopa äidinkiellellä, sillä täkäläinen kirjasto välittää esimerkiksi suomalaista kirjallisuutta rajattomasti.

Kiitos haastattelusta ja lämpimät onnittelut merkkipäivän johdosta!

Äikiän sukujuhla Huittisissa

KUVA: PETRI ÄIKIÄ

Äikiän sukujuhlaan osallistuneet Kivirannan pihamaalla.

Reino Äikiä

Helena ja **Aapro Äikiän** suku kokoontui sunnuntaina 4.8.2019 Huittisissa Kivirannan entisissä meijerin tiloissa. Vuodesta 1948 suku on kokoontunut ensin pienempänä ryhmänä, mutta nyt viime vuosina on saatu jo edesmenneiden **Armas, Juho** ja **Viljo**

Äikiän sekä **Hilja Hinkkasen** (o.s. Äikiä) jälkikasvu mukaan. Sukuun kuuluu tällä hetkellä 50 jäsentä ja heistä oli tällä kertaa paikalla parikymmentä. Suvun vanhin on Armas ja **Aliisa Äikiän** poika **Aarni** (s. 1932). Kokoonkutsujana oli tällä kertaa Viljon sukuhaara **Aimo, Erkka** ja **Kerttu Äikiä** sekä **Raija** ja **Juhani Puurila**.

Tilaisuudessa muisteltiin **Viljo Äikiän** (1910-1997) ja hänen vaimonsa **Saara Äikiän** (o.s. Musakka 1930-2015) elämänvaiheita. Todettiin Viljo Äikiän Huittisten Nanhialla sijainneen Kyläjuuselan tilan hoidon ohessa olleen mukana myöskin Sammun koulun johtokunnassa ja osuuspankin hallituksessa. Saara Äikiä toimi aikoinaan niin

Huittisten Marttojen kuin Huittisten Karjalaseuran johtokunnissa. Nanhian kylän erilaisissa harrastuksissa Viljo ja Saara olivat innolla mukana.

Helena ja Aapro Äikiän lapsista ainoastaan Viljo jaksoi 1990 lähtee yhdessä vaimonsa Saaran kanssa katsomaan entistä kotiseutua. Saara ehti meidän muiden nuorempien

KUVA: HELVI ÄIKIÄ

Sukujuhlassa muisteltiin Viljoa ja Saaraa. Kuva vuodelta 1990.

kanssa käydä useaan otteeseen Vpl. Pyhäjärvellä.

Serkukset ovat tehneet aikaisempina vuosina parikin yhteistä matkaa Karjalaan ja vuonna 2018 toteu-

tettiin viimeinen matka, jossa kokeneiden matkakävijöiden ohella mukana oli useita ensikertalaisia. Vuoden 2020 matkan suunnittelu on jo käynnissä.

Puheenjohtajan palsta

Kesä kallistuu

□ Esko Pulakka
hallintoneuvoston
puheenjohtaja

Pitäjälehtihän on yhdyside. Sinne voidaan rajoitetusti sijoittaa myös perheutisia. Niinpä keron erään.

Polveni ovat vaivanneet minua pitkän aikaa. Nyt on aloitettu tekemään asialle jotakin. Viimeisenä päivänä toukokuuta minulle vaihdettiin nivel vasemman polveen Tampereen Coxassa. Tahti oli reipasta. Seitsemältä sisään, kahdeksalta opeeraatioon, kymmeneltä heräämään, puolen päivän maissa osastolle ja rollaattorilla kulkemista harjoittelemaan illan suussa. Varsin tehokasta ja rutinoitunutta toimintaa. Kotiin muutaman

päivän kuluttua. Hakaset pois viikon kuluttua. Toipuminen oli melko nopeaa. Noin 7 viikon kuluttua turvotukset olivat pois. Kun kävelin ilman sauvoja sukuseminnaariin Huittisissa, Reino Äikiä ja Pirjo Kiiala antoivat tyylistä 9 pistettä, mielestäni oikein hyvin. Syyskuussa on toisen polven vuoro, jos suunnitelmat toteutuvat.

Rohkaisen sellaisia lehden lukijoita, jotka syystä tai toisesta arkailevat tällaisia juttuja, tarttumaan härkää sarvista. Tehokkaat, erikoistuneet kirurgit saattavat vaihtaa neljäkin niveltä päivässä, ja mainiot hoitajat huolehtivat osastolla tosi tyylikkäästi.

Perheutiset loppuvat tähän. Mutta voivat jatkaa joskus.

Huittisten mainioista juhlista kerrottiin lehden edellisessä numerossa. Juhlaväkeä tulee Huittisiin melkein päeniten, ehkä Sastamalan kanssa kilpaillen. Kiitos vielä kaikille, sekä järjestäjille että vieraille.

Kävin Punkalaitumella seuraamassa Sakkolan juhlaa. Sää oli viileämpi, mutta tunnelma yhtä lämmin. Pyhäjärvi ja Sakkola ovat kuin sisaruksia. Ihmiset ovat tulleet tutuiksi toisilleen ja olleetkin. Sukujemme juuret ulottuvat helposti naapuripitäjien puolelle ja laajemmallekin. Sisaruksia tai hyviä naapureita. Sellaisia olemme. Kilpailla ei tarvitse mistään, samat arvot ovat kaikilla samoin lämpimän ajatuksin. Hieno juttu. Suvannon seudun yhteisöjen kumppanuus on ollut hedelmällistä ja tarpeellista. Rautu on järjestämisvuorossa syyskuun kokouksen suhteen. Toivottavasti saadaan yhteistä matkailuakin elvytettyä pienen tauon jälkeen.

Punkalaitumella on nykyään alle 3000 asukasta. Kun evakot tulivat pitäjään 40-luvun loppupuolella, asukkaita oli yli 9000 henkilöä, kerrottiin. Valtava rakennemuutos! Tampere ja sitä ympäröivät kehyskaupungit ovat vetovoimaisia, asukasluvut kasvavat. Mutta jo ns. kakkoskehä on vaikeuksissa. Pitkään tässä Nokialla kunnalliselämässä toimineena, ollaan aina kärsitty kasvukivuista. Rahat eivät tunnu millään riittävän koulujen, päiväkotien ja terveyshuollon kasvaaviin tarpeisiin. On erikoista ajatella, että vain muutamman kymmenen kilometrin päässä kasvukipuja ei ole, vaan enemmän taantumisen tuskaa, jos ihan reilusti sanotaan.

Onneksi luonto ei tätä tiedä ja ymmärrä. Yksi lempipyöräreittini on Huittinen-Punkalaidun-Urjala. Ihania, avaria jokivarren mutkaisia maisemia, hyvin hoidettuja viljelyksiä. Joka kesä tuota taikayön tietä pitää kurvailla jompaan kumpaan suuntaan. Eivätkä muuttotappiot tunnu yhtään missään. Ja kun minä sanon pyörä näissä yhteyksissä, kulkemista helpottaa aina pienehkö moottori.

Koulut ovat alkamassa. Kesä kallistuu ihanaan syksyyn, sadonkorjuun aikaan. Puinnit alkavat ihan näinä aikoina. Syksy tulee olemaan sadonkorjuun suhteen helppo, voidaan nyt jo ennustaa.

Hienoja alkusyksyn päiviä kaikille lehtemme lukijoille!

Pyhäjärveläisjuurisia Kalevan Kisoissa

Juuso Hassi

□ Edwin Naskali

Istuin kahdennentoista kerran vaimoni Kirstin kanssa seuraamassa Kalevan kisoja, tällä kertaa Lappeenrannan Kimpisen stadionilla. Yleisurheilun SM-kisoja voi nykyisin seurata mukavasti ja vaivattomasti median välityksellä, mutta oikea kisatunnelma löytyy kuitenkin ainoastaan kisapaikan katsomosta.

Tällä kertaa elokuun alun sää ei oikein suosinut tapahtumaa, vaan toppapusero oli trendiasu. Onneksi vesisade ei merkittävästi häirinyt kisatunnelmaa. Vuosien kuluessa on melkoinen joukko yleisurheilijoita tullut jollakin tasolla meille tutuiksi. Ja aina tulee mietittyä ja tarkasteltua myös urheilijoiden taustatietoja.

Tällä kertaa bongasimme alla mainittuja pyhäjärveläistäustaisia urheilijoita kisaosallistujien joukosta. Luultavasti lukuisia muitakin nimiä listalle kuuluisi ja

täydennyksiä olisi mukava saada. Täydentäviä tietoja te voisittekin lähettää vaikkapa lehden toimitukseen.

Keuruun Kisailijoiden **Salla Sipponen** heitti kultaa naisten kiekonheitossa perjantai-illan loppukilpailussa. Sallalla on nyt jo kolme Kalevan kisojen kultamitalia sekä lukuisia arvokisa- ja maaotteluedustuksia. Salla nousi kisassa kärkeen viimeisellä heittokierroksella 56,29 mittaisella heitollaan. Ensimmäisen kierroksen tulos 55,50 piti Sallaa jo hopeassa kiinni.

Oriveden Ponnistusta edustava **Juuso Hassi** saavutti seitsemännen Kalevan kisojen mitalinsa. Hän on seitsemän viime vuoden aikana voittanut kuninkuuslajin eli kymmenottelun mestaruuden kolmesti ja ollut neljä kertaa toinen. Juusolla on lukuisia moniottelun arvokisaedustuksia. Maaotteluedustuksiakin on kertynyt pitkälti yli kaksikymmentä. Maaottelulistalla hänellä on myös useita yleisurheilun yksilölajien edustustehtäviä.

Juuson isovelji ja valmentaja **Lauri Hassi** osallistui Lappeenrannassa 800 metrin juoksuun, mutta ei tällä kertaa selviytynyt alkuerästään loppukilpailuun. Lauri on ollut mukana Kalevan kisoissa joka vuosi vuodesta 2009 lähtien. Lajeina ovat olleet 400 metrin sileä sekä aitamatka ja 800 metriä. Hän on lähes poikkeuksetta näinä vuosina kuulunut lajeissaan Suomen kärkeen kymmenikköön.

Veljesten vahvana taustatukena toimii isä **Jaakko Hassi**, joka valmentaa myös useita muita yleisurheilun huippuja.

Kalevan kisojen miesten moukarin loppukilpailu Lappeenrannassa oli kärgen osalta tasainen. Noor-markun Nopsan **Tuomas**

Tuomas Seppänen

Seppänen sai jälleen yhden SM-mitalin lisää palkintokaappiinsa. Nyt mitalin väri oli pronssi. Tuomaksen paras heitto kantoi lukemiin 72,15 ja syntyi viimeisellä kierroksella. Tuomaksella on nyt Kalevan kisoista kahdeksan hopeaa ja kaksi pronssia! Hänellä on myös useita arvokisaedustuksia sekä parikymmentä maaotteluedustusta.

Nokian Urheilijoiden **Liisa Naskali** oli naisten kolmiloikan kuudes. Hän ei ole voittanut Kalevan kisojen mitalia, mutta on selviytynyt yksitoista kertaa karsinnoista loppukilpailuun ja pudonnut vain kerran pois finaalista. Liisa

on saavuttanut kerran Kalevan kisojen nelossijan ja kaksi kertaa viitossijan, kuutossijoja on nyt kolme. Tänä vuonna kolmiloikan karsinta oli varsin kovatasoinen. 23 naista oli mukana karsinnassa ja heistä 19 ylitti naisten A-luokan tuloksen 12 metriä. Liisa lähti kisaan kuluvaan kauden tilastosijalta 13 ja siten karsinnan tulos 12,65 ja finaalin kuutossija tuloksella 12,64 olivat todella positiivisia suorituksia ja olivat myös kauden toistaiseksi parhaat tulokset.

Lähteitä:
SUL-Yleisurheilu.fi
Tilastopaja/Urheilijatietokanta

Liisa Naskali.

Lauri Hassi

Salla Sipponen.

Oikaisu /no 7/2019 Kaiun viesti

Kaiun viestissä 21.7.2019 Huittisissa voitti toisen sijan Pohjalaisen suvun joukkue. Joukkue koostui Sastamalassa asuvan Esko Pohjalaisen alenevasta, neljännestä polvesta. Juoksijat olivat Vilho, Veeti ja Veikka Kaiku, poikien isä Juha Kaiku täydensi joukkueen. Pohjalaisten suku on Montruasta.

Evakkomatka koululaisen silmin

□ Sylvi Viljanen,
o.s. Ruokolainen

Sylvi Viljasen arkistossa on säästynyt hänen 13-vuotiaana Tyrvään yhteiskoulun ekaluokkaisena vuonna 1946 kirjoittamansa kouluaine, jossa hän kertoo evakkomatkastaan.

Sylvi Ruokolainen, 13 v, 1946
Tyrvään yhteiskoulu, 1 lk

”Evakkomatka”

Ensimmäistä matkaa en oikein muista, sillä olin silloin vielä niin pieni. Mutta toisen muistan hyvin. Eräänä vuoden 1944 keväänä lauantaina annettiin kotiini pakkausmääräys yhden poliisin kautta, että kahden päivän aikana on tavaroiden oltava pakassa ja muutenkin valmiina lähtemään.

Rupesimme heti pakkaamaan, mutta ei siitä tahotonut ensin mitään tulla, sillä ei tiennyt, mistä kapaleesta aloittaisi. Lopulta kuitenkin alkoivat tavarat olla pakassa, ja niin sitten lähdimme tiistaina. Silloin lähti paljon muitakin, toiset junalla ja toiset taas kävelemällä lehmien kanssa.

Minä ja äiti lähdimme lehmien kanssa ja isä hevosella. Ei se lehmien ajaminen ollut alussa hauskaa, sillä lehmät poikkesivat tieltä metsiin ja väkisinkin tahtoivat mennä takaisin kotiin. Mutta kaikkeen tottuu, ja niin tottuivat lehmätkin kulkemaan tietä pitkin. Kylläkään ei aina ollut varmaa, ajoiko omia vaiko vieraiden lemmiä, mutta sieltähän ne joutokosta omatkin lehmät aina löytyivät.

Kerran tuli eteen oikein jyrkkä mäki. Sen alla joutui seisomaan pitkän aikaa,

kun hevoset eivät oikein jaksaneet vetää kuormia mäen päälle. Katsoipa siinä eteen tai taakse, niin ei näkynyt kuin ihmisiä, hevosia ja lemmiä.

Sitten tulimme jo Rautjärvelle, jossa yövyimme erääseen taloon ja josta sittemmin tulikin juhanuksen vietto paikkamme. Silloin satoi kaksi päivää kuin saavista kaataen. Ihmisiä tuli sekin talo niin täyteen, että riihi ja sauna piti lämmittää ennen kuin kaikki pääsivät suojaan, pois sateesta. Lehmät olivat ulkona pellolla, jotkut oli köytetty puihin kiinni.

Rautjärveltä jatkoimme matkaa ja vietimme öitä monessa paikassa. Kerran yövyimme aivan Parikkalan kauniin kirkon vastapäätä olevaan taloon. Mutta emme missään paikassa voineet viipyä kauan ja kuljimme aina edelleen. Vihdoin tulimme

kuuluisalle Punkaharjulle. Joutuimme kulkemaan sitä pitkin yöllä. Tuntui oikein kammottavalta katsella ympärilleen, kun hongat humisivat tien vierellä sekä kummallakin puolella oli tumma, aava järven selkä. Kuljimme sitä harjua pitkin 6 kilometriä ja ainoastaan yhden pienen punaisen mökin näimme. Se oli harjun leveimmällä kohdalla. Kapeimmassa kohdassa meni rautatie ja maantie päällekkäin vähän matkaa.

Punkaharjulta tulimme sitten Punkaharjun asemalle, josta pääsimme junaan. Samaan vaunuun kuin me joutuimme joutui eräs siirtolaismies ja -nainen. Heillä oli myöskin karjaa. Silloin oli kesä ja yötkin olivat aika lämpöiset. Sen tähden laitettiin meidät koko roikka avovaunuun. Lisäksi joutuimme vielä postijunaan, melkein veturin perään. Kyllä siinä sai huimaavaa kyytiä. Joillakin asemilla, millä juna pysähtyi, lähti se siirtolaismies sitten hakemaan lehmille vettä. Heti hänen lähdettyään huusi nainen perään: ”Setä Juho, älä mene! Juna lähtee, ja sinä jätät asemalle!” Mutta eihän hän kuitenkaan jäänyt koskaan sinne asemalle.

Kun olimme sitten tulleet Myllymäen asemalle, jonne me jäimme, olimme kaikki niin mustia kuin nokikolarit. Veturista tuleva savu oli saanut sen aikaan. Heti kun olimme päässeet pois vaunusta, kiiruhdimme pesemään itsemme.

Tämän jälkeen lähdimme kulkemaan kohti varsinaista päämääräämme, Pylkönmäkeä, jonne oli Myllymäen asemalta matkaa 36 km. Se oli kuin korpimatkaa, sillä tien vierillä oli vain soita ja synkkiä metsiä, mutta ainoastaan muutama talo. Mutta vihdoinkin ja viimein olimme kuitenkin Pylkönmäellä. Niin oli 3 viikkoa kestänyt matkamme päättynyt. Tämä matka ei unohdu koskaan pois mielestäni.

Sylvi Viljanen (s. Ruokolainen) syntyi vuonna 1933 Vpl. Pyhäjärvellä. Hän oli alasteen opettajana 40 vuoden ajan, siitä suurimman osan aikaa Nihattulan kylässä, Hattulan kunnassa. Nykyisin hän asuu Hämeenlinnassa. Sylvi on ollut aktiivinen sota-veteraanien tukija ja teki vapaaehtoistyötä sen edestä.

Yhteiskoululaisen kaunistä käsialaa silloin ennen. Sylvi Ruokolainen (myöhemmin Viljanen) muisteli kouluaineensa evakkomatkaansa pari vuotta sen tapahtumisen jälkeen vuonna 1946.

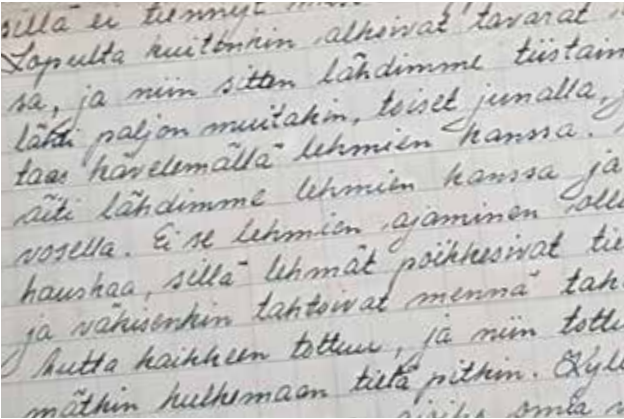
Sylvi 3-vuotiaana.

Sylvi ja vanhemmat Olga ja Augusti Ruokolainen. Sylvi on jo rippikouluiässä.

Lehmiä kuljettajineen Parikkalassa 30.6.1944. Kuvaaja sotilasvirkailija Kauko Kivi.

Poimintoja Huittisten sukututkimusseminaarista

Mitä dna kertoo pyhäjärveläisistä

DNA-tutkimus on innostava osa tämän päivän sukututkimusta. Sen tulokset antavat huikeita näkymiä esivanhempien poluista aina Afrikasta alkaen.

Sukulaisuussuhteita voi löytää eri mantereilta ja sitä kautta selvittää mahdollisuuksia, mitä esipolvien sukulaisille saattoi tapahtua, kun he hävisivät kirkonkirjoista tai kun heidän kohtalonsa jäi mysteeriksi Pietariin tai Amerikkaan muuttonsa jälkeen. Monista DNA-tutkimus tuntuu abstraktilta ja tulokset vaikeilta hahmottaa. Yritetään tässä kaavioilla helpottaa asian käsittelyä.

Sukututkimusseminaarissa 20.7.2019 yhtenä teemana oli juuri DNA-tutkimuksen uusimmat tuulet. **Paavo Salonen** on luennoijana pyhäjärveläisillekin jo entuudestaan tuttu. Hän on eläkkeellä oleva pankinjohtaja ja yrittäjä, joka on harrastanut sukututkimusta jo yli 50 vuoden ajan.

Dna-sukututkimuksessa Salonen on aktiivisesti mukana. Hän on Suomen Sukututkimusseuran genealogisen toimikunnan

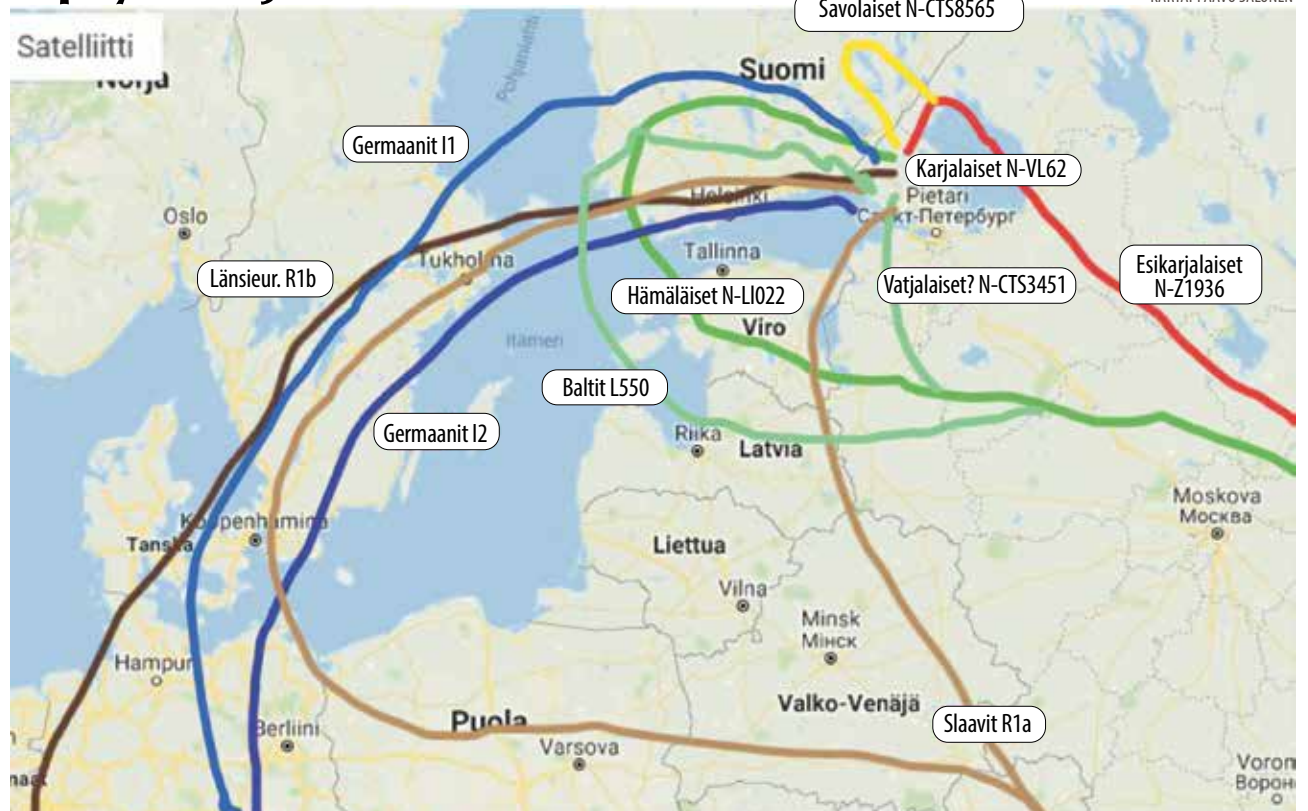
jäsen ja avustaa sukututkijoita useissa Dna-projekteissa, myös pohjoismaisissa. Projekteissa on yhteensä yli 2000 henkilöä, ja suurin niistä on Luovutetun Karjalan alueen KarjalaDna-projekti.

Kilpeläisten dna on laajasti tutkittu

Salosen juuret ovat isän puolelta Satakunnassa, ja äitinsä puolelta hän on Ylläppään Kilpeläisiä. Kilpeläisten suvun dna-tutkimus onkin yksi pisimmälle vietyjä dna-sukunimitutkimuksia koko Suomessa. Dna:n avulla on voitu todistaa, että lähes kaikilla Kilpeläisillä ympäri Suomea on yhteinen esi-isä.

Paikkanimitutkimuksen mukaan Kilpeläisiä olisi asunut 1200-luvulla Kilpolan saarella Hiitolassa. Pyhäjärvelle Kilpeläiset olisivat tulleet todennäköisesti Rantasalmen suunnalta 1600-luvulla Ruotsin valloitetusta Käkisalmen läänin Venäjältä.

Dna-tutkimuksella on päästy niin lähelle nykyhetkeä, että on mahdollista yhdistää dna-tietoja kirjoitetuihin lähteisiin, joten sekä

Oletetut muuttoreitit Karjalaan eri haploryhmille. N-ryhmät tulevat idästä (punainen ja vihreä), R1a Baltian tai Ruotsin kautta (vaalea ruskea), R1b Länsi-Euroopan ja Ruotsin kautta (tumma ruskea) ja I1 ja I2 Saksan ja Ruotsin kautta (siniset).

perinteinen että dna-tutkimus tukevat toinen toisiaan. Tutkimus jatkuu kuitenkin edelleen, kertoi Salonen.

Seminaarissa käsiteltiin suomalaisten ja karjalaisen muuttoreittejä Suomeen. Luovutetun Karjalan alueen miehistä 75% kuuluu N-haploryhmään, jonka muuttoreitti on kulkenut Siperian kautta Karjalaan. Koko Suomen vastaava luku on noin 60%, joten luovutetun alueen miehillä tämän geeniryhmän osuus on suurempi. Germaanisen haploryhmän I1 edustajia on karjalaisissa miehisissä vajaa 15%, kun koko Suomessa luku on lähes kaksinkertainen.

Mitä testit kertovat pyhäjärveläisistä?

Paavo Salonen on tutkinut pyhäjärveläisten dna-tuloksia ja merkinnyt kartalle testattujen henkilöiden

ilmoittamia sukunsa vanhimpiä asuinpaikkoja.

Siperian kautta idästä tulneiden N-haploryhmän karjalaiseen oksaan kuuluvia esi-isiä ovat mm. **Paavali Kukko** Z5038, Konnitsan Luukkanen Z1941+, Kuisma BY-141182, **Petter Inkinen** ja **Heikki Yp. Pärssinen** BY-31687, Noitermaan **Olof Puranen** M231+, **Juho Pärssinen** N-Y49118+ ja **Juho Pakarinen** M232+.

N-haploryhmään kuuluvat savolaiset ovat alun perin karjalaista kantaa, mutta tehneet kiekan Savoon ennen Kannakselle asettumistaan. Näitä esi-isiä ovat **Petter Kilpeläinen** Y20916, Tuomas Haikonen BY30475, **Mats Kuoppa** BY18114, **Pekko Mp. Kaasalainen** M232+, **Mats Kasolain** M232+, **Yrjö Yp. Kaasalainen** CTS8565+ ja Ahvonen M232+.

Hämäläisen N-haploryhmän reitti kulki idästä

Baltian kautta Lounais-Suomeen ja sieltä Karjalaan. Heitä edustaa **Heikki Yp. Päiväläinen** N-BY98597 1800-luvun alusta.

Germaanisten I1-haploryhmän muuttoreitit kulkevat Skandinavian kautta Suomeen ja Karjalaan I1-ryhmää edustaa **Johan Tihveräinen** s. 1653 ja I2-haploryhmää ovat Inkiset I-P37.

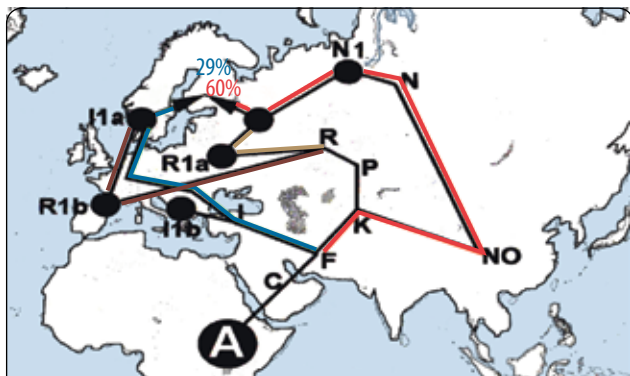
Länsieurooppalaista R1b-haploryhmää edustavat Tuomas Hynninen R-M269.

Ylemmässä kartassa olevat muuttoreitit ovat suuntaa-antavia. Alemmassa kartassa on esitetty niiden pyhäjärveläisjuurien dna-testeihin osallistuneiden ilmoittamia suvun vanhimpien esi-isien asuinpaikkoja, jotka heillä ovat olleet tiedossa, osa vain pitäjän tarkkuudella. Karttaan on lisätty tuosta esi-isästä elinaikatietoja.

Äitilinjojen tutkiminen

Vastaavalla tavalla luokitellaan äitilinjojen perimää mm. H-, U- ja T-haploryhmiin. Paavo Salonen on listannut H-haploryhmään pyhäjärveläiset nimet: **Anni Kilpeläinen** o.s Raaska (1875–1968) H1a2b, **Sofia Haikonen** (1715–88) H1a7 ja **Liisa Wuohelainen** (1760) H1n4. U-haploryhmään **Maria Tikka** U5b2a1a1d ja Pärssinen U5a2e ja T-haploryhmään **Liisa Yrjontytär Muli** (s. 1837) T1a1.

Perinteinen sukututkimus alkoi ja suosi pitkään isälinjojen selvittämistä, kunnes pikku hiljaa naisten innostuttua sukututkimukseen myös äitilinjoihin on selvitelty. Jäämme kiinnostuneena odottamaan, mitä dna-tutkimus pystyy lisää naisten liikkumisesta ja asuttumisesta kertomaan.

Mitä Dna-sukututkimus kertoo

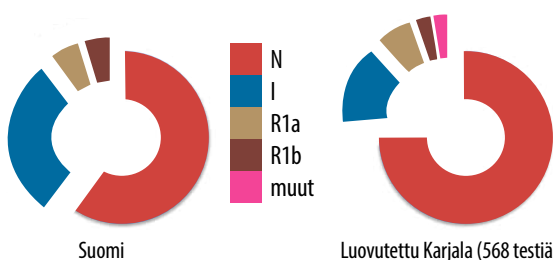
Dna-sukututkimuksella pystytään selvittämään suora isälinja aina geneettiseen Aatamiin asti (Ydna-sukututkimus), suora äitilinja aina geneettiseen Eevaan asti (mtDna-tutkimus) ja ns. serkkutesti, jolla haetaan sukulaisuutta kaikista esivanhempainlinjoista ja sukulaisuuksia löydetään ehkä noin kuudenteen sukupolveen asti taaksepäin.

Kaikkien meidän juuret ovat Afrikasta ja dna-tutkimuksen perusteella pystytään jäljittämään, mitä muuttoreittejä esivanhemmamme ovat tänne tulleet.

Suomen mieslinjoista on nykyasityksen mukaan tullut Afrikasta Suomeen:

- noin 60 % Lähi-idän, Kiinan ja Siperian kautta, osa Karjalan kannaksen ja osa Baltian kautta (N-haploryhmä).
- vajaa 30 % Lähi-idän, Balkanin, Pohjois-Ranskan, Saksan ja Skandinavian kautta (I-haploryhmä).
- reilu 5 % Lähi-idän ja lännempää Aasian kautta ja sieltä Ukrainan alueelta joko läntistä Sandinavian reittiä tai itäistä reittiä Baltian, Venäjän reittiä (R1a-haploryhmä)
- vajaa 5 % reittiä Lähi-idän, läntisen Aasian ja läntisen Euroopan kautta (R1b-haploryhmä).

Suomalaisten miesten yleisimmät haploryhmät

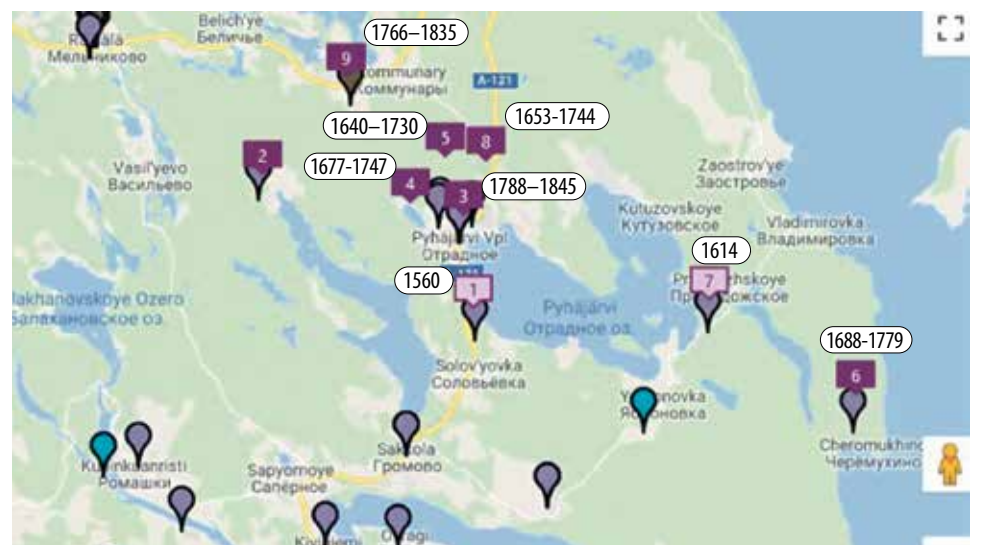
Suomi

Luovutettu Karjala (568 testiä)

Paavo Salosen pyhäjärveläiset juuret ovat äidin puolelta Ylläppäässä, Kilpeläisiä. Pyhäjärveläisjuurisia lienee mukana dna-tutkimuksessa 30-40 henkeä.

Pyhäjärveläisiä tutkittuja esi-isiä

1) Kukko N-Z5038, 2) Luukkanen N-Z1941, 3) Inkinen N-BY31687 4) Pärssinen N-BY31687, 5) Pärssinen N-BY49118, 6) Kilpeläinen N-Y20916, 7) Kuoppa BY18114, 8) Tihveräinen I-M253, 9) Hynninen R1b/R-M269. (Esi-isien asuinpaikkatiedot ja elinvuodet testattujen antamia.)

A, muistatsie?

Martti Toiviainen lähetti toimitukseen listan pyhäjärveläisiä murr sanoja, joita hänen isänsä **Mauri Toiviainen** on aikanaan koonnut. Kiitos listasta!

Toimittajaa alkoi kututtaa ajatus käyttää sanoja lauseissa ja löysikin joitakin sanoihin liittyviä käypäsiä sananparsia Pyhäjärvi-kirjasta.

Nopeasti selvisi myös se, ettei suuren pitäjän joka nurkassa murre ollut ihan pilkulleen samanlaista, vaan pientä muunnosta saattoi olla esimerkiksi voikaaliparien ääntämisessä ja kirjoitusasussakin.

Kiitän **Toivo Hinkkas-ta** lauseiden tutkailusta ja otan vastaan mieluusti

murrepalautetta ja lyhyitä murrepakinoitakin tulevis-sa lehdissä julkaistavaksi. Toiviaisen sanalistaa saamme tutkailla vielä parissa seuraavassa lehdessä.

► Kostmiehii hevosii piettii kujamoal. Siel soatettii pittiä pekurekii tai muitakii ajokaluloi.

► Sälkievä totutettii ensi olemoa aisoi välis enneko alettii opettoa ajamissie.

► Heinäsaarekkelt kuletettii sapilail soatot luhirappust pitkin läävä luhtii ja sielt runtukast puotettii läävään vilkal heinii karja ettee.

► Nelipiikkisel vilkal levitetii sontoa pellol. Vilkal keännettii myös kasvimoata.

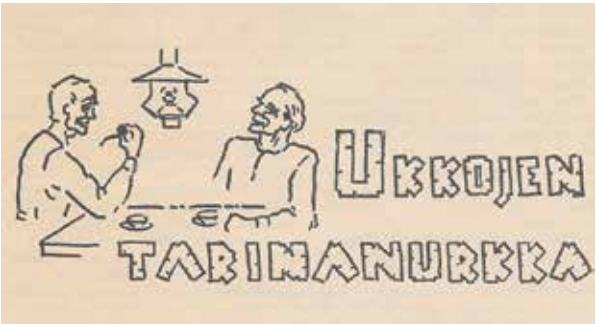
► Ko luukat yleistyit, ni atra jäi kartohveli- eli moaomenava-on ajjoon ja mullitukseen. Atralla myös avattii kartohvelpen-kit kaivonaikaan.

► Povarnis ol tulsija ja muurpata ja siit soatii varrii vettä lahantkaakii.

Makkeimmalta sananparret ja murrelauseet tietysti maistuvat ääneen luettaessa. Mummon ja äijän puheennuotti löytyy josta-kin kaukaa kuin itsestään.

Mauri Toiviaisen keräämiä murr sanoja Pyhäjärveltä:

Atra = Tehtiin perunavakoja
Kartohvel = Peruna
Kujamaa = Navetan eteinen
Lahantka = Pesupalju
Luhirappust = Navetan vinttiin menevä ajotie
Luhti = Navetan vintti tai aitan vintti
Luukka = Aura
Läävä = Navetta
Pekureki = Pieni ajelureki
Povarni = Navetan keittiö
Runtukka = Reikä navetan parvessa, josta pudotettiin heiniä
Saareke = Pellon sarka
Saatto = Heinistä tehty keko
Sapilaat = Näillä kannettiin edellä mainittuja kekoja
Sälkievä = Nuori hevonen
Varrii vettä = Kuumaa vettä
Vilka = Hanko

Laillisia pirtukuskareita

Selaillenani viimeistä ”Pyhäjärvi” lehden numeroa [2/1969] ja huomatesani siinä entisen kotipitäjäni vallesmannin, Niilo Aallon kuvan, tuli siinä sellainen mukava tapaus mieleeni, joka tapahtui jo vuosikymmeniä takaperin ja jonka tässä aikani kuluksi kertoilen.

Niin kuin vanhemman polven ihmiset muistanevat, oli nimismies Aalto sellainen kovaotteinen mies, jota viinamäen miehet kovasti pelkäsivät ja kunnioittivat. Olipa hänestä oikein laulukin tehty, josta yksi värssy on mieleeni jäänyt, enkä luulisi tämän ketään loukkaavan, jotenka panen sen oikein paperille. Tekijää en tunne, eikä se taida olla niin tarpeellistakaan. ”Tippuu, tippuu, torvesta tippuu, mutta ei se meitä liikuta. Kun et tuo Pyhäjärven Niilo Aalto, meitä linnahan kiikuta.”

Kerron nyt sen tapauksen, joka oli käydy meille kohtalokkaaksi ilman omaa syytämme. Oli muistaakseni vuosi -27, kevättalvella, kun konstaapeli Huuhka oli eräänä sunnuntaina takavarikoinut Konevitsan luostarin työläisiltä, jotka olivat sellaisia pojan viikareita kymmenen litran astian ja yhden litranpullollisen pirtua.

Kävi sitten niin mukavasti, että allekirjoitaneelle sekä kaverilleni sattui niihin aikoihin matka nimismiehelle ja kun sillä kaverilla oli vielä hevonenkin, niin konstaapeli Huuhka pyysi meitä viemään tämän ”pirtulastin” nimismiehelle saman tien, koska hevosella mennään. Ensin tämä meitä vähän niinkuin hämmästytti, mutta hetken perästä se muuttui jo ylpeydeksi, kun oli uskottu näin vastuullinen tehtävä. ”Mitäpäsi siinä” Me luvattiin asia toimittaa ja Huuhka kantoi saaliin rekeen, kun ensin olimme vannoneet henkeen ja vereen saakka puolustaa meille uskottua omaisuutta. Kyllähän sitä vuntsattiin puoleen ja toiseen, että oliskohan mitään mahdollisuuksia, mutta tapaus oli toivoton, joten laulun piti käydä ilman nuotteja.

Kaikki menikin aivan suunnitelmien mukaisesti ja alettiin olla jo nimismiehen taloa lähellä, kun alkoi ”tuulen halkaisijaan, tulla jostakin niin ihana tuoksu”. Muistimme vastuumme ja samalla seisautimme hummamme ja kävimme ottamassa selvää, mistä se tuoksu nokkaamme kantautuu. Sen huomasimmekin heti, sillä astia oli auennut liitoksestaan. Ei siitä varmastikaan ollut ehtinyt paljoakaan maahan mennä, kun huomasimme tapauksen ja samalla huomasimme senkin, mikä oli tapauksen aiheuttanut, Se samainen talvi oli kovasti runsas lumenen ja kun sille tielle hyvin sopi, jossa nimismies asui, Pyhäjärven ulapoilta tuulen vihurit oli lumi ahautunut sellaisiin aaltomaisiin kinoksiin, jossa ajaminen oli kuin kesällä aalloilla soutamista. Kun ne astiat olivat vielä reen etupäässä, niin päädyimme siihen tulokseen, että siinä kujan-ten aallokossa se oli mennyt rikki.

Nimismiehelle teimme välittömästi ilmoituksen asiasta, mutta minusta näytti niinkuin hän ensin olisi uskonut asiassa olevan vilppiä, mutta nähdessään rehelliset kasvomme, tuli kaiketi toisiin ajatuksiin ja lisäksi kun emme olleet aikaisemmin joutuneet kiinni vastaavissa asioissa.

Tarina on poimittu Vpl. Pyhäjärvi-lehdestä nro 3/1969, jossa tarinoi nimimerkki ”ämmä koo”.

Mauri Hauhia

Kannaksella sanottua:

Pyhäjärvellä asui mies, jota kutsuttiin valehteli- ja-Simoksi. Arvattavasti hän oli tittelistään ylpeä. Kerran kesäisenä päivänä Simo ajaa karautti hevosella pitkin kylätietä. Seurakunnan pastori käveli vastaan ja tapansa mukaan olisi halunnut vaihtaa

muutaman sanan Simon kanssa. Simo ei kuitenkaan kaikessa kiireessään antautunut juttusille. Sanoi vain:” Nyt ei uo aikaa valehella. Sortalahas o kuulema soaneet nii paljo kalloi, jot ne myöväti niitä puolee hintaa, jott ei jää märkänemmeä kässii.

Mie lähe ottamoa astijoi kotont.” Simo räppäsi ohjaksenperillä tammaa lautasille ja häipyi sen silijän tien. Huhu kalansaaliista levisi nopeasti ja kalanottajia lähti liikkeelle, mutta turhaan. Simo ei ollut hukanut rooliaan.

Räisälän Särkisaloon Hovin-saarella kuultua: Yhtaikoa, sano Tontti Ierikka ko yksinneä kivvii kiers. (vieritti käsin suurta kiveä)

Isäni Mauri Toiviaisen arkistosta Martti Toiviainen, Hyvinkää

Olette kohta sukulaisia

□ Maija-Liisa Jokisalo o. s. Mannikainen

Oltiin menossa karjalais-tapahtuman valmistelukokoukseen. Meitä oli autossa kaksi miestä ja kaksi naista. Odotimme terveyskeskuksen pihassa yhtä naista mukaamme. Me olimme toisillemme tuttuja, mutta tulijaa ei kukaan tuntenut. Hänen tultuaan esittäydyimme ja joku kysyi hänen karjalaisia juuriaan. Minulle hänen synnyinpitäjänsä oli tuttu ja löysimme yhteisiä tuttuja.

Silloin toinen miehistä tokaisi: ”Olette kohta sukulaisia.”Ei meistä sillä matkalla sukulaisia tulut, mutta mennessämme tuohon tapahtumaan oli mukana naisen äiti. Hän kertoi käyneensä sukulioimassa kotikylässän isänsä serkun luona. Tuon miehen tiesin myös minun sukulaisekseni. Silloin minulla heräsi epäily sukulaisuudestamme.

Kotiin mentyäni kaivoin tekemäni sukututkimuksen. Sieltä löytyi tyttö, joka oli avioitunut naisen äidin sukuun. Joten olimme serkkuja. Ikäiseni äidin kanssa kylläkin kolmansia. Joten meistä tuli sukulaisia. Tänä kesänä Pyhäjärvi-juhliilla keskustelimme sukututkimukseni äärellä. Tällöin asia varmistui. Esittelin tyttäreni ja toisenkin sukumme nuoremista naisista. Nauroimme makeasti miehen herjalle sukulaisuudesta.

Mie uon sitä mieltä, jott mei karjalaisii kannattaa haastelless kertuo suvust vähä laajemmi. Mei naisii kannattaa mainita, mitä myö ollaa sukujaa. Sillo voip löytyy sukulaisii. Miu tyttö sano, jottei Pyhäjärvi-juhliill uo ennaa kettää sukulaisii. Mummo serkut on jo kaikk kuolliet, jotka juhlill käivät. Mie sanoin, jott tule katsomaa, jos löytyis uusii. Ja nii löyty.

Taubilan kartano

– lahjoitusmaakaudesta Fazerin aikaan

Hanki lahjaksi sukulaisille ja ystäville!
Taubilan kartano – lahjoitusmaakaudesta Fazerin aikaan, 176 sivua, n. 150 valokuvaa, koko B5, hinta vain 30 €.

Kaunista Vpl. Pyhäjärveä, osat I ja II, yhteensä 736 sivua. Koko A4. Hinta vain 95 €.

Suvannon seutu 1917–1921 elämää ja ihmiskohtaloita, 335 sivua. Koko B5, hinta vain 40 €. Hintoihin lisätään toimituskulut.

Lisätietoja ja tilaukset:
taubila@pp.inet.fi tai puh. 040 021 3369
seija.jokinen@netti.fi tai puh. 040 835 5820
Noudettavissa myös hallituksen jäseniltä ilman lähetyskuluja.
Sekä <http://vpl-pyhajarvi.fi/kirjapuoti>

Vpl Pyhäkylä-Seura

Muistathan ilmoittaa osoitteesi muutoksesta Kirsti Naskalille:

Miharintie 312, 37200 Siuro
puh. 040 719 2692 tai kirsti.naskali@gmail.com

KUVA MARKKU PÄRSSINEN

Alavuden muistokiven kirjaimet hopeoitiin

Alavuden kirkon pääsisäänkäynnin edustalla on arvokkaalla paikalla paasi, jonka Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö pystytti vuonna 1991 evakkoaikana Alavudelle haudattujen 141 pyhäjärveläisen vainajan muistoksi.

Muistokivi puhdistettiin säätiön toimesta kaksi vuotta sitten Suomi 100-juhlavuoden merkeissä. Muistomerkki sijaitsee Alavuden karjalaisten vuonna 1956 pystyttämän Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkkinä naapurina, vain pensasistutus on muistomerkkien välissä.

Kivessä olevat mustat tekstit erottuivat kivistä huonosti erityisesti kostealla ja sateisella ilmalla. Tänä kesänä muistokiven tekstit hopeoitiin, ja nyt ne näkyvät selvästi ja ovat helposti luettavat.

24.7.2019 otettu valokuva Alavuden kirkkomaalta kertoo, että Muistopaasi, kesäkuussa hopeoidut tekstit ja ympäristö ovat erinomaisessa kunnossa.

Kihut Plodovojessa 2022

KUVA YRJÖ INKINEN

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö on päättänyt järjestää kihut Pyhäjärvellä, nykyisessä Plodovojen kunnassa, vuonna 2022. Tuolloin tulee kuluneeksi viisi vuotta edellisistä pitäjäjuhlillamme siellä.

Plodovojenkunnanjohtaja **Olga Viktorja Kustova** kertoi **Mauri Hauhialle** (vas.) ja **Pertti Hakaselle**, että hän jo odottaa yhteistä "praasniekkaa". Ohjelmaa suunnitellaan yhdessä myös plodovojelaisten kanssa.

Konevitsan kunnostus on valmis

KONEVITSAN KUVAT ARNO JUUTILAINEN

Konevitsan luostarin kunnostus on valmistunut ennätysajassa ja nyt alan ammattilaisten käsityö tulee houkuttelevaan ennätysmäärät vierailijoita.

Hämeen Sanomat uutisoi 20.8.2019 Konevitsan luostarin kunnostustöiden valmistumisesta. **Arno Juutilaisen** artikkelissa pohditaan myös kunnostuksen merkitystä matkailulle ja luostarisaren vastaanotokapasiteetille.

Entisöijinä Konevitsassa on ollut 20 pietarilaista taideakatemia maalaria ja työn jälki onkin upeaa. Hämeen Sanomien mukaan luostarin kunnostus käynnistettiin valtion ylimmän johdon toimesta ja rahoituksesta vastasi Öljy-yhtiö Rosneft. Kunnostus valmistui kahdessa vuodessa – ennätysajassa.

Suomalaiset ovat olleet uskollisia ja aktiivisia talkoolaisia Konevitsassa pian kolmen vuosikymmenen ajan. Ensimmäiset käynnit luostarisarelle tehtiin heti 1990-luvun alussa. Konevitsa-yhdistys onkin myös kerännyt rahoitusta kunnostukseen, joista yhtenä kohteena mainittakoon luostarin vanhimman rakennuksen siirto Pyhälle vuorelle. Se tunnetaan Ilmestysasouana eli Vihreänä tsasounana. Monille talkoomatkat ovat olleet myös pyhiinvaellusmatkoja.

Kunnostus näkyy myös maisemassa; luostariin kulkee satamasta nurmi-alueiden keskellä kivetty tie, jonka varrella löytyy matkamuistomymälä ja uudet yleisövesat.

Sortanlahden satama on uusittu

Konevitsaan liittyen on kunnostettu myös Sortanlahden ranta-alue ja satamaterminaali, josta lii-

Luostarin on perustanut munkki, pyhittäjä Arseni Konevitsalainen. Luostarissa on nyt kaksitoista munkkia ja saman verran noviiseja.

Kunnostetussa Konevitsassa loistavat nyt sininen ja kulta.

kennöi Konevitsan yhteysalus. Juutilainen kertoo, että uusi, italialainen yhteysalus on otettu käyttöön ja rannan vierasvenesatamassa on tuliterät laiturit huviveneille. Vierasvenesataman palveluihin kuuluu myös sähkötolpat veneille ja vielä tämän purjehduskauten kuluessa avattava

SORTANLAHDEN KUVAT KRISTIINA ORAS-WALLIN

Upeasti restauroitu Konevitsan kirkkosali.

rantaravintola. Nyt venelaiturit olivat vielä tyhjiä. Rantaan on rakennettu viisi-

Vasemmalla Sortanlahden laivaterminaali ja uusi rakenteilla oleva rantahotelli.

kerroksinen hotelli. Kaikesa on varauduttu suuriin vierailijamääriin. Venäläisille Konevitsa ei vielä ole yhtä tunnettu kuin Valamo. Suomalaisia viehättää myös saaren herkkä luonto.

Kotikylämatkasta tuli ikimuistoinen Juurillani Karjalassa

□ Sirkka-Liisa Fagerroos
o.s. Laamanen

Isäni **Torsti Laamanen** otti osaa sotaan, hän haavoitui, toivuttuaan hän palasi rintamalle ja vuodesta 1943 hän toimi koulutajana kotirintamalla sodan loppuun asti. Äitini **Hilja Laamanen** o.s. Kaasalainen lähti evakoon kesäkuussa 1944 Pyhäjärven Porsaanmäeltä karja mukanaan. Eri vaiheiden jälkeen he asettuivat asumaan Huittisiin.

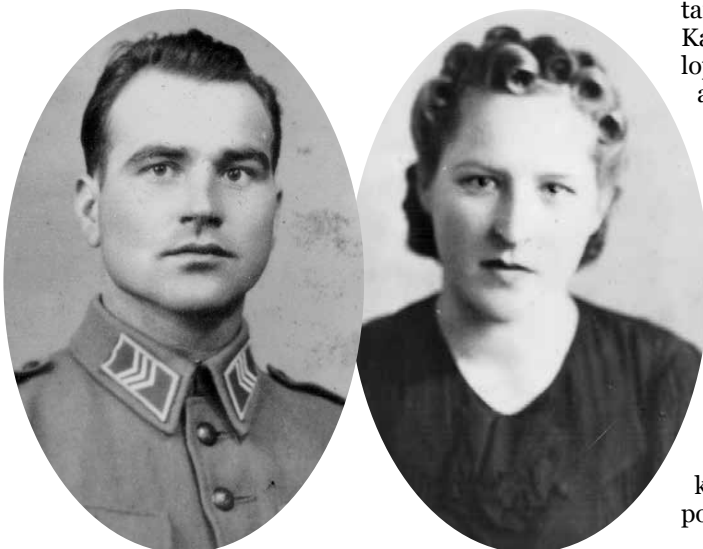
Äitini kuoli, kun olin kuusivuotias. Isä ei puhunut kotiseudustaan Pyhäjärven Porsaanmäestä. Minulla oli kuitenkin mielessä paljon kysymyksiä vanhempieni aikaisemmista kotipaikoista.

Matkaan hyvillä evästyksillä

Keväällä vuonna 2019 minulle avautui mahdollisuus matkustaa Pyhäjärvelle yhdessä **Bengt Wahlroosin** kanssa.

Suunnittelimme automatkamme mahdollisimman huolellisesti, ja saimme todella arvokasta apua Facebookin Pyhäjärviviryhmän jäseniltä. Kartat meillä oli osittain jo aikaisemmin hankittu. Kun lähdimme liikkeelle, meillä oli jo vanhempieni talojen paikat selvillä. Tiedoista suurin osa oli tulostettu paperille, koska netin toimivuus oli epävarmaa. Varasimme etukäteen hotellihuoneen Käkisalimesta neljäksi yöksi.

Ensimmäinen matkapäivä viides kesäkuuta meni matkantekoon, noin kello yksi lähdimme liikkeelle Hollolasta. Saavuimme Käkisalmeen puolenyön aikaan. Auton navigaattori ei toiminut Venäjällä, mutta käsipuhelimen Google Maps toimi.

Vanhempani Torsti ja Hilja (o.s. Kaasalainen) Laamanen.

Kotikuusi toimi maamerkkinä

Seuraavana päivänä kuudes kesäkuuta lähdimme Porsaanmäen suuntaan ottamaan selville, missä oli Koivula-niminen tila ollut, Laamasen kotitila. Kartojemme perusteella ajoimme hiukan harhaan peltoja pitkin ja tulimme liian lähelle Kiimajärven rantaan. Ymmärsimme, että meidän piti ajaa vähän matkaa asfalttitietä pitkin etelään. Vanhoissa valokuvissa, jotka olivat mukana, ei ollut niin paljon puustoa, mikä vaikeutti etsintää.

Ajoimme ensin etsimämme paikan ohi sitten palasimme takaisin ja pysähdyimme talon portin kohdalla. Kotikuusi toimi tässä maamerkkinä. Tiesimme että paikalla on uudet talot ja uudet asukkaat.

Näimme että portin toisella puolella puutarhassa oli pieni tyttö. Tytön kanssa viestitimme monin eri keinoin, (emme osaa venäjää) mutta saimme yhteyden ilmeisesti hänen isoäitiinsä. Saimme kutsun sisään ja vastaanotto oli erittäin lämmin. Meillä oli mukana melkein kolmekymmentä

vuotta vanhoja valokuvia, joita setäni oli ottanut samasta paikasta ja emäntä tunnisti sieltä itsensä. Käytimme Googlen kääntäjää apuna ja selvitin, että kuvassa oleva henkilö on minun setäni, joka oli käynyt siellä aikaisemmin. Talon isäntä saapui jonkun ajan kuluttua paikalle ja hän katseli suurella mielenkiinnolla kuvia.

Olimme suunnitelleet menevämmehän kihloihin tällä paikalla. Nyt siihen tuli hyvä tilaisuus. Meillä oli mukana kihlasormukset, jotka vaihdoimme heidän läsnä ollessaan. Paikka tuntui juhlalliselta. Kävimme vielä uimassa Kiimajärven Onnensuun uimarannassa, joka oli isäni uimapaikka. Päivä Porsaanmäellä oli saanut mielelläni lopun.

Kauruun ja Kaasalaisiin

Seuraavana päivänä lähdimme etsimään äitini kotipaikkaa Kauruun Kiimajärven toiselle puolelle. Tiesimme, ettei siellä ole rakennuksia jäljellä. Löysimme paikan aika

tarkkaan, ainakin olimme Kaasalaisten mailla. Tie oli loppumatkalla huono, kun ajoimme sinne etelästä Musakanlahden kautta.

Kahdeksantena päivänä kesäkuuta lähdimme selvittämään Pyhäjärven kirkon paikkaa Käkisalmen tapaamamme **Yrjö Inkisen** neuvojen perusteella. Paikkaa etsiessämme Facebook-ryhmä neuvoi hetki hetkeltä perille. Kirkon paikka löytyi samoin kuin Lahjoitusmaatalonpoikien muistomerkki.

Seuraavana päivänä ajoimme Konnitsaan, koska meillä oli se tieto, että isäni Torsti olisi käynyt siellä koulua. Tämä osoitautui myöhemmin virheelliseksi, koulu löytyi, mutta hän oli käynyt Noitermaan koulua. Äitini oli ilmeisesti käynyt koulua Konnitsassa.

Nukuttuamme neljä yötä Käkisalmissa olimme valmiina ajamaan Viipuriin, jossa olimme päättäneet olla yhden ylimääräisen päivän. Ajoimme kuitenkin Sortanlahden kautta, siellä oli uusi hotelli rakenteilla sekä valmiina huoltoasema ja kahvila. Paikka oli todella hieno.

Kuin he olisivat olleet läsnä

Matka täytti odotukseni, nyt tiedän missä vanhempani ovat asuneet, olen ylpeä, kun tiedän missä juureni ovat. Kun löysin isän ja äidin kotipaikat tunnekuuhu oli valtava, se tuntui melkein kuin he olisivat olleet läsnä. Olin etukäteen yrittänyt ajatella mitä tuntemuksia minussa herättää kävellä vanhempieni asuinsijoilla.

Automatka Pyhäjärvelle ei tuntunut vaikealta ja vaaralliselta. Hyvä maantiekartta paperilla on hyvä olla mukana. Langaton tietoverkko ei hotellissa vastannut suomalaista tasoa. Suosittelemme juuriin tutustumista paikan päälle kaikille ja itse suunnittelen jo seuraavaa matkaa.

Tuore kihlapari Sirkka-Liisa ja Bengt Koivulan pihalla Pyhäjärven Porsaanmäellä.

Kotikuusi ohjasi oikealle paikalle Laamasen entiselle kotitalolle Koivulaan.

Sirkka-Liisa kotikuusen juurella.

Kaunista Kiimajärven rantaan ja selkää.

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön adressit

Karjalanneito

liris

Kullerot

Valoisa polku

Pyhäjärven kirkon
alttaritaulu

Adressi sisältää kaksi tai useampia sisälehti-vaihtoehtoja, joista voi valita sopivimman ja poistaa ylimääräiset. Hinta 12 euroa kappale + postituskulut.

Tilaukset:
Pirjo Kiiala,
puh. 044 281 5047 tai
pirjo.kiiala@gmail.com

Pyhäjärvi-kirja
350 s.
Reino O. Kukko –
Kaarle Viika, 1989.
Historiaa sanoin ja kuvin,
sekä murren sanasto selityk-
sineen.

Hinta 25 euroa.

**Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön
70-vuotisjuhlilla
kotiseudulla kuvattu
DVD-tallenne**
Kesto noin 1,5 tuntia.

Hinta 20 euroa

**Suvannon seutu
1917-1921, elämää ja
ihmiskohtaloita**
336 s.
Suvannon seudun pai-
kallishistorian työryhmä,
2015.

Hinta 40 euroa.

**Vpl. Pyhäjärvi-
pöytästandaari**
Suunnittelu Kaarle Viika,
1963. Hinta 42 euroa.

**Vpl. Pyhäjärvi
isännänviiri.**
Suunnittelu Kaarle Viika
1992. Kolme kokoa:
45 x 300 cm, 6-7 m:n
tankoon. Hinta 80 euroa
45 x 400 cm, 8-9 m:n
tankoon. Hinta 90 euroa
55 x 400 cm, 10 m ja sitä
korkeampaan tankoon.
Hinta 95 euroa.

**Hintoihin lisätään
postituskulut.**
Tilaukset ja lisätiedot
Pirjo Kiiala,
puh. 044 281 5047 tai
pirjo.kiiala@gmail.com.

Tapahtumia

**Lahden seudun Vpl. Pyhäjärvi-kerhon syyskauden
avaus** on torstaina **5.9.** Seija ja Antero Pärssisellä os.
Kiviniementie 424, 17120 PAIMELA. Aloitetaan kello
kolmentoista (13) aikaan. Kesän kasviyllätys? Tervetuloa!

Vpl. Pyhäjärvi-seura ry:llä on syyskaudella **kaksi jäsen-
tapaamista** Karjala-talolla Helsingissä. Su **27.10.** klo 14
on sääntömääräinen syyskokous, jossa voimme tutus-
tua uuteen päätoimittajaamme Tea Itkoseen. Toinen
tilaisuus on su **24.11.** klo 14. Tervetuloa.

Karjalaisen kirjallisuuden lukupiiri kokoontuu ke **18.9.**
klo 14 Karjalatalon kirjastossa (3.krs), Käpylänkuja 1.
Syyskausi alkaa Unto Seppäsen kirjalla Evakko (2004).
Lukupiiri on kaikille avoin, maksuton ja sitä vetää toi-
mittaja, YTM Aira Saloniemi. Ilmoittaudu ensimmäiselle
kerralle 17.9.mennessä toimisto@karjalanliitto.fi.

vpl. Pyhäjärvi

Julkaisija: Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö sr
www.karjalanliitto.fi/vplpyhajarvisaatio

Päätoimittaja
Tea Itkonen

Vaskenvalajankatu 33
06100 Porvoo
puh. 040 557 4223
tea.itkonen@artea.fi

Toimitusneuvosto

Pertti Hakanen
Mauri Hauhia
Tea Itkonen
Tarja Kopalainen
Kirsti Naskali
Esko Pulakka
Markku Pärssinen

Toimituksella on oikeus lyhentää ja muokata
lehteen lähetettyä aineistoa.

Tilaukset, jakeluhäiriöt ja osoitteenmuutokset:

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön asiamies Kirsti Naskali
Kirsti Naskali
Miharintie 312, 37200 Siuro
puh. 040 719 2692 tai kirsti.naskali@gmail.com

Sivunvalmistus:

Artea tmi, Porvoo
Tea Itkonen & Johanna Huikuri

Painopaikka:

Botnia-Print Oy, Kokkola

Tilaushinta:

Vuosikerta 35 € kotimaahan,
ulkomaille, lahjaksi

Ilmoitushinnat:

Kuolinilmoitukset 0,70 € / ppm
tekstissä 0,80 € / ppm
pienin ilmoitus 20 € / ppm
Hintoihin lisätään alv 24 %

Seuraava
Vpl. Pyhäjärvi-
lehden numero
ilmestyy syys-
kuussa. Aineisto
pyydetään
toimittamaan
6.9. mennessä.

Vpl. Pyhäjärvi-tuotteita edullisesti lahjaksi ja omaan käyttöön

UUTUUS:

Pyhäjärvi Vpl. -mukia
on toistaiseksi saatavana
vain kartta-aiheella 10 €/kpl.

VAAKUNAPAITA, aidon värisellä Vpl. Pyhäjärven
vaakunan kuvalla ja tekstillä PYHÄJÄRVI VPL.
Erittäin hyvälaatuista T-paitaa löytyy valkoisena pyöreällä
tai V-kaula-aukolla ja helmenharmaana vain pyöreällä
kaula-aukolla.

Juuristamme kertova Vpl. Pyhäjärven vaakunapaita,
sopii esim. lahjaksi ja asuksesi tuleville kotiseutumatkoiille,
vaikka koko ryhmälle. Koot S, M, L ja XL HINTA
15 e/kpl, isommat koot XXL sekä XXXL 20 e/kpl.

DOKUMENTTIELOKUVU Muistojen järvi vuosilta 1939 –
44 Pyhäjärvellä, mukana Kaarina Pärssisen kirjoittama
esite elokuvasta. Levyä voi ostaa Vpl. Pyhäjärvi-seuran
tilaisuuksissa tai tilata. DVD:n hinta 20 e/kpl.

SEURAN 60-VUOTISHISTORIIKKI (2017) saatavana
hintaan 20 €/kpl, 50-vuotishistoriikki 10 €/kpl ja
ostettaessa molemmat historiikit, yhteensä 25 €.

Postittaessa lähetyksiin lisätään postituskulut.

Tilaukset ja tiedustelut Kaisa-Liisa Korhonen
puh. 050-5905 433, kaisaliisa.korhonen@kolumbus.fi

Vpl. Pyhäjärvi-seura ry

Tilaan Vpl. Pyhäjärvi

Itselleni
Lahjaksi
Osoitteenmuutos

Kestotilaus
1 vuosi
Irtotilaus

Tilaushinnat 2019:
kotimaahan ja
ulkomaille
35 €/vuosi

Postimerkki
1,50 €

Lehden saaja / entinen osoite (tarpeeton yliviivataan)

Nimi _____

Lähiosoite _____

Postino ja -toimipaikka _____

Lehden maksaja / uusi osoite

Nimi _____

Lähiosoite _____

Postino ja -toimipaikka _____

Päiväys ja allekirjoitus _____

Kiinnostukseni kohde on (kylän nimi): _____

**Vpl.
Pyhäjärvi-lehti**

Säätiön asiamies
Kirsti Naskali
Miharintie 312
37200 Siuro